

Wat hebben
we geresteerd?

ontdekkingstocht

“Elke expeditie heeft een einddoel. Maar de weg ernaartoe, moet je samen ontdekken.” Dit citaat belandde in mijn mailbox na het verzoek om jullie parels met ons te delen. Het verwoordt wat mij betreft precies hoe we in het mbo samenwerken aan digitale transformatie.

Digitale transformatie gaat een stuk verder dan de juiste hard- en software gebruiken. Het gaat over álle processen van het onderwijs. Het is nooit af en blijft een ontdekkingstocht. Want hoe ons onderwijs er over een paar jaar uit zal zien, weten we niet. De enige zekerheid die we hebben is het einddoel: goed onderwijs blijven aanbieden aan lerenden van zestien tot honderd jaar.

Dit boekje hebben we gemaakt ter gelegenheid van onze 50e conferentie. Sinds de oprichting van voorganger saMBO-ICT hebben we samen met jullie ontzettend veel moois ontdekt en ontwikkeld. Bij MBO Digitaal zijn we de archieven ingedoken. We vonden beginnende pareltjes die nu actueler zijn dan ooit, zoals Triple A, Werkgroep Stekkers en MBOcloud: de voorlopers van MORA, MOSA en OKE.

“We ONTDEKTE
BEGINNENDE PARELS DIE
NU ACTUELER ZIJN DAN OOI”

Jullie mailden ons ook volop best practices. In dit boekje presenteren we er meer dan twintig. Stuk voor stuk innovatieve verhalen van collega's die het onderwijs beter, flexibeler en digitaal maken. Ik ben hier super trots op. Met jullie succesverhalen én dapperste blunders helpen we elkaar vooruit in de enorme uitdagingen waar we in het mbo voor staan.

Ik wens jullie veel innovatie-inspiratie!

Martijn Timmer, chief digital officer MBO Digitaal

PS: We weten zeker dat er dingen fout gaan maar ook daar leren we van. Draai het boekje om en je leest de dapperste blunders.

WAT IS DE DEFINITIE VAN INNOVATIESUCCESS IN HET MBO?

Innovatiesucces

In·no·va·tie·suc·ces • *zelfstandig naamwoord*

---

1. Het succesvol integreren van nieuwe (curriculum- of technische) materialen, werkvormen en inzichten in het onderwijs, waardoor meer studenten dieper leren.

Uit: Innovatiesucces in het mbo, John Schobben

"WAT HEB JE AAN EEN NEGEN VOOR NEDERLANDS ALS JE NIET DE SKILLS HEBT OM JE UIT TE DRUKKEN?"

Edubadges bij Talenthub op Zuid

De Talenthub op Zuid is sinds een jaar dé plek voor mbo-jongeren die uit het reguliere onderwijs dreigen te vallen. Ze vinden er de ruimte, begeleiding en motivatie om eerst te resetten, zich te (her)oriënteren en vervolgens aan hun basis-skills te werken. Om daarna succesvol uit te stromen naar school of werk, met verbeterde startkansen.

Hoe waardeer je die basis-skills en maak je ze van betekenis voor andere partijen? Daarbij kan digitalisering een doorslaggevende rol spelen, weet **Wim Siemann, adviseur**. "Ons onderwijs is gefocust op cijfornormering. Hoe hoger je punt, hoe beter je bent. Maar wat heb je aan een negen voor Nederlands als je niet de skills hebt om je uit te drukken? De Talenthub op Zuid laat jongeren die niet meekunnen in het onderwijssysteem hun soft-skills ontplooiën. Deze vaardigheden belonen we met Edubadges. In hun Edubadges-backpack verzamelen studenten deze digitale certificaten en kunnen hun Edubadges delen met werkgevers of andere onderwijsinstellingen. En zetten ze de volgende stap, dan blijven wij ze volgen."

Wim is beretrots op de aanpak van Talenthub op Zuid. "In een traject van twaalf weken weten we scholieren en hun omgeving echt te raken. Dat heb ik in achtentwintig jaar onderwijs nog niet eerder meegemaakt!"

"Je steekt toch liever
geld in lesgeven dan in
administreren?"

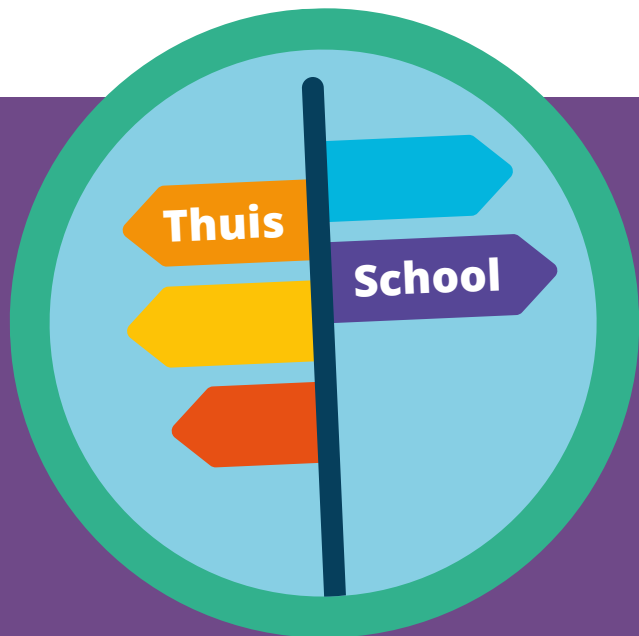

Digitalisering examenproces

Op veel scholen verloopt de examenadministratie nog op een handmatige manier, met een aanzienlijke kans op fouten. Het examenmateriaal verdwijnt in de archiefkast, zonder voorblad. Of het cijfer wordt niet geregistreerd in het studentvolgsysteem, waardoor een eindbeoordeling niet kan plaatsvinden. Vervelend voor docenten en studenten en pijnlijk voor het onderwijsbudget.

Dat moet anders, vonden **Fred Doornbos en Henry Zuidema, procesregisseur en projectleider bij Alfa-college**. Samen met softwarespecialist XA Document Solutions onderzochten ze de mogelijkheid om door automatisering tijd en geld te besparen en de kwaliteit van de examenadministratie te verbeteren. Met succes. "Een docent die voorheen zes uren per week aan administratie besteedde, heeft na automatisering tijd om één dagdeel per week extra les te geven", zegt Henry. "Nu de leerresultaten foutloos en bijna direct beschikbaar zijn, ontstaat meer tijd voor persoonlijke begeleiding van de student en de professionele ontwikkeling van de docent."

Fast forward naar nu: dankzij het pionierswerk van Alfa-college ontstonden samenwerkingsverbanden tussen scholen en leveranciers van de digitale examens (de OKE-koppeling). Volledige digitalisering en standaardisering van de examenadministratie komen steeds dichterbij!

"LANG VOOR CORONA HEERSTE
HIER AL TESTKOORTS"

Afstandsonderwijs

Iedereen kreeg er tijdens de coronapandemie mee te maken: afstandsonderwijs. En bijna iedereen ervoer de technische en organisatorische uitdagingen ervan. Bij Deltion College heerste al lang vóór de eerste lockdown testkoorts om erachter te komen hoe je afstandsonderwijs succesvol inricht.

AnneMarie Versloot, senior beleidsadviseur Onderwijs & ICT: "Vanuit de opleiding ICT kwam de vraag of afstandsonderwijs een uitkomst kan zijn voor studenten met lange reistijden. Onder welke voorwaarden zou afstandsonderwijs onder begeleide onderwijstijd (BOT) kunnen vallen?"

Deltion College richtte twee pilotklassen in en ging op onderzoek uit. Zou de kwaliteit van onderwijs op afstand hetzelfde blijven? Kwalitatief onderzoek en feedbackgesprekken, onder andere met de Inspectie, leverden een positief antwoord op: studenten scoorden gelijk! Maar er gelden wel duidelijke regels, zoals maximaal één dag per week en verplichte professionalisering voor docenten op e-didactiek en techniek.

AnneMarie: "De Inspectie betrekken én onderzoek doen zijn echt succesfactoren om vernieuwing degelijk in te voeren. Bijkomend voordeel: bij de eerste lockdown konden we snel de switch naar volledig afstands-onderwijs maken en deze inzichten weer meenemen in vervolgtrajecten."

INNOVATIE- STRATEGIEËN VERSCHUIVEN

... van top-down naar bottom-up,
van landelijk naar regionaal en
van een meer algemene naar
een specifieke situatiegebonden
veranderaanpak.

Uit: Innovatiesucces in het mbo, John Schobben

"zet CYBERSECURITY HOOG
OP DE (SCHOOL)AGENDA!"

Afgewende cyberaanval

Eind 2022 kreeg Nova College bijna een ongewenst kerstpakket. Terwijl collega's zich opmaakten voor de vakantie, dreigde een cyberaanval. Het Computer Security Incident Response Team van de afdeling Informatievoorziening en Technologie ontving een alarmerende melding.

Linda van Vliet, manager team project- en informatiemanagement: "De melding verhoogde direct de alertheid binnen ons team. Er werd razendsnel gehandeld. Hoewel de eerste melding effectief werd afgehandeld, bleef de onrust. Daarom riepen we de hulp in van externe cybersecurity-experts. 's Avonds riepen we het team bijeen, inclusief collega's die ziek of al op vakantie waren. Iedereen was vastberaden om de school te beschermen."

Gesteund door de schooldirectie werkte het team dag en nacht door, en ondanks de hoge spanning en de opgeofferde kerstvakantie, was er geen moment van twijfel. Dankzij de samenwerking en vastberadenheid werd het incident veilig afgehandeld. Door noodzakelijke acties als wachtwoorden resetten en het netwerk tijdelijk uitschakelen, kreeg de school de situatie weer onder controle. Linda: "Na de kerstvakantie konden we weer veilig open, wat veel complimenten opleverde van directie en schoolbestuur. Dit incident laat zien dat je een cyberaanval nooit mag uitsluiten. Zet cybersecurity hoog op de agenda en wees altijd waakzaam: vertrouw nooit, controleer altijd!"

"ALS JE KUNT LACHEN TIJDENS
EEN STRESSTEST, DAN HEB JE EEN
SUCCESRECEPT TE PAKKEN"

Spelenderwijs leren

Bij Innoventus, het innovatielab van Aventus, leren studenten op een unieke en uitdagende manier samenwerken dankzij het populaire spel 'Overcooked'. Dit hectische kookspel maakt van studenten oververhitte koks die samen gerechten moeten serveren terwijl de klok tikt. Alle ingrediënten voor een hoop hilariteit.

Het spel combineert game-based learning met de ontwikkeling van essentiële samenwerkingsvaardigheden. Want terwijl de keuken in chaos vervalt en de druk toeneemt, worden studenten uitgedaagd om effectief te communiceren, taken te verdelen en snel problemen op te lossen.

"Om het leerproces nog effectiever te maken, hebben we speciale feedback-formulieren ontwikkeld", zegt **Cidem Bolat, blended coach**. "Dit helpt studenten inzicht te krijgen in hun sterke punten en laat zien waar verbetering mogelijk is, zowel op individueel als op groepsniveau. Overcooked biedt een uitdagende manier van leren, passend bij de doelgroep. Bij Innoventus zijn we trots op deze innovatieve aanpak. We zien niet alleen de vaardigheden van studenten verbeteren, maar ook het enthousiasme en de betrokkenheid bij het leerproces."

"SLIMMERE ZORG
BEGINT GEWOON
OP SCHOOL"

Studenten Verpleegkunde leren werken met het Elektronisch Cliënten Dossier

In het Elektronisch Cliënten Dossier (ECD) leggen zorgprofessionals vast welke zorg de cliënt nodig heeft en wat de afspraken daarover zijn. Zo houden zorgverleners meer tijd over voor hun zorgtaken. En dat is nodig nu er te weinig handen aan het bed zijn. Leren werken met het ECD is daarom een onderdeel van de opleiding Verpleegkunde.

Het practoraat Gezondheid & Technologie van het Deltion College startte een innovatief project. Centrale vraag: 'Hoe kunnen we zo goedkoop en efficiënt mogelijk een ECD implementeren passend binnen onze leeromgeving?'

"We wilden dit doen in nauwe samenwerking met het werkveld", legt **Jolanda van Til, docent en projectleider** uit. "We kwamen uit bij Nedap Healthcare, omdat zij hun testomgeving van de app Ons Dossier ter beschikking stellen aan het onderwijs. Daarnaast zochten we inhoudelijke afstemming met zorgorganisaties Espria en Icare en bood Adcase ondersteuning bij de implementatie." Het resultaat? Alle eerstejaars studenten Verpleegkunde maakten kennis met een ECD. De basis is gelegd om dit in de volgende schooljaren verder te verdiepen. Dat doen we ook in overleg en afstemming met genoemde organisaties.

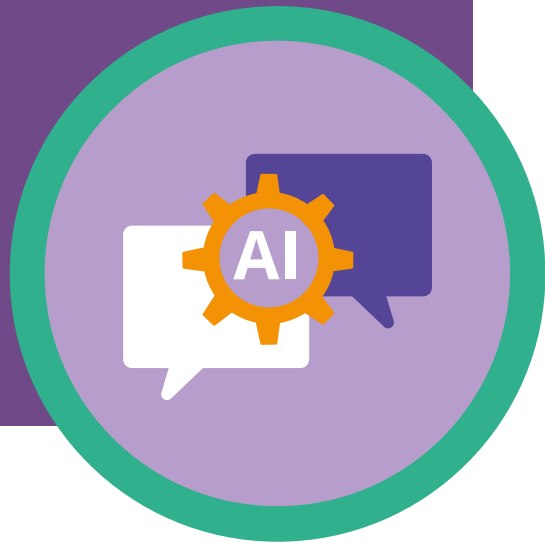
Notities

INNOVEREN IS VAAK EEN WEG
INSLAAN ZONDER TE WETEN
WAAR JE UIT GAAT KOMEN

Er is meer sprake van
heuristische processen dan
van algoritmische processen,
dus van zoekstrategieën in
plaats van vindstrategieën.

Uit: Innovatiesucces in het mbo, John Schobben

"TECHNOLOGIE ALS
ONDERSTEUNING VAN
WAT ONS MENS MAAKT"

AI-ondersteuning bij feedback- gesprekken

Studenten en docenten zijn erg geïnteresseerd in de impact van Artificial Intelligence. SintLucas staat bekend als een creatieve school waar veel onderzoeken en experimenten plaatsvinden. Eén en één is twee, dacht Erno Mijland, verbonden aan het expertisecentrum binnen de school.

Erno Mijland, onderwijsadviseur ICT: "Afgelopen studiejaar heb ik met twee studenten een experiment uitgevoerd rond feedbackgesprekken. Het doel was om te kijken of AI de essentie uit een feedbackgesprek kon halen. We begonnen met het opnemen van twee een-op-een-gesprekken van elk tien minuten met de dictafonofunctie van de iPhone. Onderwerp: het stageplan. Vervolgens stuurden we de audio-opnames naar mijn laptop en gebruikten de transcribeerfunctie van Word om deze om te zetten naar tekst. De transcriptie, slordig en met de nodige fouten, voerden we in bij zowel CoPilot als ChatGPT. Met een prompt vroegen we om een samenvatting in driehonderd woorden. We waren onder de indruk van de resultaten. En verder pratend, kwam een van de studenten met een eyeopener: 'Vaak is een docent tijdens een feedbackgesprek aan het schrijven of typen. Jij deed dat niet, waardoor we steeds oogcontact hielden. Dat maakte het gesprek veel krachtiger!' Technologie als ondersteuning van wat ons mens maakt. Heel mooi!"

"EEN MISLUKKING
OMBUIGEN NAAR EEN
SUCCES? YES WE CAN!"

Van epic fail naar best practice

Summa College wilde niet langer 'slaaf van een methode' zijn. Daarom besloten Giel Kessels en collega's om de lesmethode uit het raam te gooien en zélf opdrachten te ontwikkelen. Dapper. En achteraf een beetje dom, want het leidde al binnen een paar weken tot chaotische toestanden op het Summa. Maar uit een mislukking kan ook iets moois ontstaan.

Giel Kessels, onderwijsarchitect: "Na die pijnlijke ervaring besloten we het nieuwe schooljaar weer te werken met een methode. We kozen voor Electude. Hierin kun je zelf de volgorde bepalen of onderwerpen en opdrachten weglaten of juist toevoegen. Deze flexibiliteit maakte collega's enthousiast en studenten vinden de methode prettig. Dat blijkt wel, omdat veel studenten buiten schooltijden werken met het online platform van Electude. Er zijn natuurlijk ook studenten die liever gebruikmaken van de boeken. Die worden samengesteld zoals ook het curriculum door het onderwijsteam is samengesteld. Dus als wij een onderwerp weglaten, dan is dat onderwerp ook uit het boek verdwenen."

Van epic fail naar best practice. Giel: "We durven te experimenteren en als het nodig is erkennen we onze fout en herstellen we die."

"ZODRA MENSEN ERGENS
DE MEERWAARDE VAN ZIEN,
IS EEN ADOPTIEPROGRAMMA
NIET MEER NODIG"

Adoptie nieuw intranet

Grote organisaties die aanpassingen doen aan hun IT-infrastructuur gaan niet over één nacht ijs. Dat geldt zeker voor de overstap naar een andere intranetoplossing. Maar door omstandigheden kunnen veranderingen makkelijker geaccepteerd worden dan vooraf gedacht. Bij Zone.college weten ze daar alles van.

René van Veen, manager ICT: "Net voor de coronatijd zijn we gemigreerd van een on-premise SharePoint Intranet naar de cloud Teamsomgeving van Microsoft. Om de overstap voor collega's zo soepel mogelijk te maken en digitaal vergaderen goed te laten landen, dachten Marketing en ICT na over een adoptieprogramma. Maar nog voordat we goed en wel gesproken hadden over een adoptiestrategie, kwam de eerste lockdown. De nieuw geïmplementeerde tools kwamen als geroepen. Bovendien wist iedereen zich deze tools razendsnel eigen te maken. We hebben het nooit meer over een adoptiestrategie gehad!"

Als René ooit nog eens een adoptiestrategie moet overwegen, zal hij altijd aan dit moment terugdenken. "Zodra mensen de meerwaarde ergens van zien, is een adoptieprogramma niet meer nodig."

"INNOVERENDE ORGANISATIES
LATEN DINGEN LOS, NEMEN
NIEUWE DINGEN AAN EN
VINDEN DAT JE ZONDER
FOUTEN NIET LEERT"

Innovatie-expert Toni Sfirtsis

"HET UITVOEREN VAN MEERDERE
SYSTEEMWIJZIGINGEN IS NORMAAL
GESPROKEN 'NOT DONE' "

Nieuw HR-systeem

In januari 2024 stapte Christelijke Onderwijs Groep COG over op een nieuw HR-systeem. Een heftige ingreep, met twee verschillende cao's en een fiks aantal olifantenpaden in de HR-processen. In dezelfde tijdsperiode wisselde de school van arbodienst én ging COG over op een nieuw werving- en selectiesysteem. Een garantie voor ellende?

Bert Pik, manager IT: "Een goed projectplan was een must, want het uitvoeren van meerdere wijzigingen tegelijk, zeker een HR-systeem én aanpalende systemen, is normaal gesproken 'not done'. Dankzij een grondige risicoanalyse en door belanghebbenden dichtbij te houden, konden we vóór kalenderjaar 2024 live gaan en zijn alle projectdoelen behaald. Binnen tijd, binnen budget! Gelukkig kan altijd alles beter, ook dit project, maar voor nu zijn we enorm trots op het resultaat."

Voor collega-scholen die nu staan te trappelen heeft Bert nog een paar tips. "Neem de tijd. Vaak heb je de neiging om 'gewoon aan de slag te gaan' en gedurende een traject keuzes te maken. Start samen met een grote groep belanghebbenden met het opstellen van een risicodossier. Dan weet je waar je aan begint."

"HET GAAT NIET OM HARDE
CIJFERS, MAAR OM HET
GESPREK DAT JE VOERT"

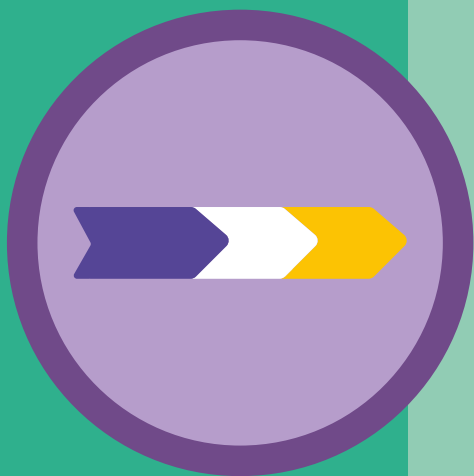

Data-ondersteund onderwijs

Het Friesland College gebruikte voor de fusie in 2023 met ROC Friese Poort (nu Firda) teamdashboards waarin onderwijsteams gegevens uit drie hoofdapplicaties op één plek konden raadplegen. Het ging om student-informatie, personeelsgegevens en financiële indicatoren. Informatie die voorheen alleen beschikbaar was voor directeuren en het CvB.

Data-ondersteund onderwijs zorgde voor meer bewustwording en cultuurverandering. Docententeams gebruikten de dashboards vooral bij audits en zelfevaluaties als benchmark en gespreksinstrument. **Ashwin Brouwer, nu beleidsadviseur bij Firda**, destijds innovatiebegeleider bij Friesland College, over de meerwaarde van teamdashboards: "Het gaat niet om de harde cijfers, of een grafiek wel of niet klopt, het gaat om het gesprek dat je vervolgens met elkaar voert. Daarom noemen we het ook bewust data-ondersteund onderwijs in plaats van data-gestuurd onderwijs." Concreet heeft het gebruik van teamdashboards betere analyses opgeleverd en meer aandacht voor hoe je als school het studiesucces kunt vergroten. Ook het kostenbewustzijn is toegenomen. Voor onderwijsteams waren de gigantische hoeveelheid printopdrachten een eyeopener. Sindsdien gebruikte de school meer digitale leermiddelen en is het motto 'bring your own device'.

"EEN VLOTTE DOCUMENTEN-
STROOM IS VOOR STUDENT
EN PRAKTIJKOPLEIDER EEN
GOED BEGIN!"

Optimalisatie BPV-proces

Mbo-scholen werken nauw samen met bedrijven en organisaties in diverse sectoren. Dit zorgt ervoor dat opleidingen aansluiten bij de actuele behoeften van de arbeidsmarkt en dat studenten waardevolle werkervaring opdoen tijdens hun stages. Om de beroepspraktijkvorming in betere banen te leiden en de samenwerking efficiënter te maken, richtte ROC Rivor een centraal BPV-bureau op dat stevige ambities heeft voor de toekomst.

Tineke van Hoek, projectleider: "Het eerste succesvolle project van het bureau was het optimaliseren en digitaliseren van het BPV-proces. Er viel de nodige winst te behalen op het gebied van kwaliteit en uniformiteit. Zo werd de De BPV overeenkomst (BPVO) voorheen uitgeprint, in een envelop gedaan, verstuurd naar de student, ondertekend door die student en daarna ook door het bedrijf, teruggestuurd, ingescand en in het dossier gehangen. Tel even mee hoeveel stappen dat zijn. En hoeveel er fout kan gaan."

Inmiddels is het proces volledig gedigitaliseerd. Na een digitale ondertekening verschijnt het document direct in SIS en ontvangen student en praktijkopleider de BPVO netjes in hun mailbox. Een goed begin!

HOE ONTSTAAN ECHTE PARELS?

Schelpdieren gebruiken paelmoer als verdedigingsmiddel tegen 'pijn'. Wanneer een zandkorrel, een stukje kalk of vuil in de buitenste laag van een schelpdier belandt, bedekt het schelpdier deze indringers met een laagje paelmoer.

"HET ENTHOUSIASME EN
DOORZETTINGSVERMOGEN
VAN DOCENTEN IS DE KURK
WAAROP ALLES DRIJFT"

(Onder)zoek naar de beste balans in blended leren

Een mix van werkvormen en leeractiviteiten houdt studenten beter bij de les. Daarom onderzoeken docenten van Albeda, in een speciaal opgerichte onderzoekswerkplaats, naar de meest effectieve balans van blended leren. Zo zorgt deze school samen met zijn partners voor maximale toegankelijkheid van leermiddelen en meer leerplezier.

Ada ter Maten, practor Leerwerkplaatsen: "Hoe vertalen we leermiddelen naar de school, de werkplek en de onlinewereld? En hoe verbinden we onze studenten ermee, bijvoorbeeld via de smartphone? Met die vragen experimenteren we sinds dit jaar in onze eigen onderzoekswerkplaats. Het enthousiasme en doorzettingsvermogen van de docenten is de kurk waarop alles drijft. Uiteraard betrekken we studenten bij dit proces, maar bijvoorbeeld ook het Zorgcollege, het College Economie en Ondernemen en het Techniek College Rotterdam. Hun expertise is ontzettend waardevol, net als hun netwerk. Beroepsonderwijs maak je samen. Door kennis te delen met elkaar en met andere onderwijsinstellingen, bereiken we meer, letterlijk en figuurlijk."

"HET NPULS-SLEUTELTEAM
OPENT DE EERSTE DEUREN"

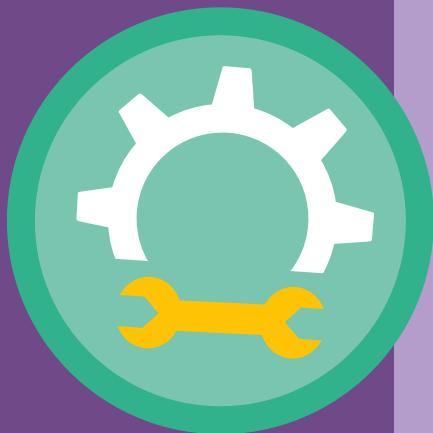
Npuls-sleutelteam

Om Npuls en onderwijsinstellingen van elkaars inzichten te laten profiteren, heeft elke school een Npuls-sleutelteam. Zo'n team bestaat uit de belangrijkste spelers in de instelling rondom digitalisering, onderwijsbeleid, informatievoorziening, bibliotheken, en onderwijsuitvoering en -organisatie.

Arno Hartman, manager ICT vertelt over de positieve ervaringen bij Yuverta: "Op aanraden van Npuls hebben we twee kwartiermakers benoemd vanuit de ondersteunende afdelingen ICT en OK&E. Hebben we lang moeten 'leuren' om de samenstelling rond te krijgen? Nee, want iedereen zag meteen de toegevoegde waarde van zo'n team. Ons sleutelteam bestaat uit tien personen omdat we een grote onderwijsinstelling zijn met meer dan drieduizend medewerkers." Een van de eerste acties was een verdieping op de Npuls thema's ('wat doen wel al', 'waar liggen kansen'). Daaruit volgde een advies over de participatieniveau's 'meekijken, meedenken en meedoen'. Arno: "Dit wordt nu verder uitgewerkt. Ook doen we mee aan de pilots 'microcredentials mbo' en 'OpenUp'.

Maar alleen het inrichten van een sleutelteam is volgens de ICT-manager niet voldoende. "De volgende stap is de oprichting van een Yuverta-programma Npuls, zodat we kunnen sturen op toekomstige veranderingen. Het sleutelteam treedt dan op als adviescommissie of programmteam. De eerste deuren zijn alvast geopend."

"STANDAARD IS HET
NIEUWE MAATWERK. HET
WERKT ALS EEN TREIN!"

Standaardiseren (ICT-)systemen

ROC Van Twente kijkt met de bekende Twentse nuchterheid naar ingewikkelde ICT-vraagstukken. En dat levert goede resultaten op. Of, zoals Sebastiaan Freeke zegt: "Consultancy? Alleen als het echt niet anders kan!"

Waarom moeilijk doen als het makkelijk kan? Die gouden regel pasten Sebastiaan en collega's onder andere toe op hun Teams telefonie-migratie. **Sebastiaan Freeke, adviseur Modern Werken:** "Terwijl anderen zich in allerlei bochten wringen met complexe instellingen, hebben wij gewoon de standaard Microsoft-oplossingen omarmd. Alle belgroepen kregen netjes een groepsnummer in Teams. De receptionisten hebben een contact center plugin gekregen en zijn nu ware telefonie-ninja's." Ook het intranet van de school werd zonder gedoe naar Teams verplaatst met behulp van Viva Connections. "Nu zijn we druk bezig om het intranet te verrijken met relevante content die je werk- of schooldag een stuk makkelijker maakt", vult Sebastiaan aan.

ROC Van Twente loopt naar eigen zeggen inmiddels voorop in gewoon doen. Niet verrassend dat het advies van Sebastiaan aan andere mbo-scholen lekker simpel is: "Ga zelf op onderzoek, probeer het bij de standaard te houden en luister naar je doelgroep."

Notities

'INNOVATIE WORDT NIET
GEMAAKT DOOR DE IDEEËN
VAN DE KLANT, MAAR DOOR
HUN PROBLEMEN'

Innovatie-expert Toni Sfirtsis in de podcast Innovatiefitness

"OPEN LEERMATERIALEN OPENEN
DE DEUR NAAR NIEUWE
SAMENWERKINGEN"

Train de docent

Een effectieve remedie tegen *wicked problems* is *design thinking*: een methode om op een innovatieve en creatieve manier tot oplossingen te komen. Design thinking wordt als keuzedeel aangeboden op ROC van Amsterdam-Flevoland, maar dat bleek met het weinige beschikbare lesmateriaal niet eenvoudig voor docenten. De inzet van digitale open leermaterialen opende deuren.

Het idee van digitale open leermaterialen ontstond tijdens de deelname van een van de docenten aan de training Ontwerpvaardigheden. Tijdens deze training wist de docent het *blended* ontwerp te verrijken met inzichten van haar studenten en met bredere toepassingsmogelijkheden. In de vervolgfase leidde dit tot een domeinoverstijgende samenwerking met verschillende opleidingen. Zij gaan de digitale open leermaterialen op hun eigen manier inzetten.

Sofie Heemskerk, kwartiermaker Center for Teaching & Learning: "Het keuzedeel wordt uiteindelijk niet alleen binnen ROC van Amsterdam-Flevoland gedeeld, maar ook daarbuiten! Deze case laat zien hoe docentprofessionalisering en de inzet van open leermaterialen grote impact kunnen hebben op het onderwijs en de samenwerking binnen en buiten de organisatie."

"VAN OUDERWETS
ANALOG NAAR Snel
EN SLIM DIGITAAL!"

Koppeling reken- examens met SIS

Het handmatig inplannen, afnemen en verwerken van summatieve rekentoetsen is voor de meeste scholen niks minder dan strafwerk, ook al zijn ze het gewend. Het is tijdrovend, omslachtig en foutgevoelig. Maar dankzij de OKE-koppeling gaat dat veranderen. De eerste school buiten de pilotgroep die de koppeling gebruikt is ROC Rivor.

Tineke van Hoek, projectleider heeft de digitalisering van examinering en archivering onder haar hoede bij Rivor en is er best een beetje trots op. "Als kleinste brede mbo-instelling is het ons gelukt om als eerste succesvol een koppeling in een test- en productieomgeving te realiseren! De rekenexamens worden automatisch ingelezen in ons studentinformatiesysteem (SIS). Precies zoals we hoopten."

Nadat het inrichten en activeren werden afgerond, is de OKE-koppeling sinds het begin van dit schooljaar actief. Aan een geborgde archivering van de summatieve bewijslast wordt hard gewerkt. Tineke: "Hiervoor hebben we in ons SIS voor alle studenten vanaf cohort 24 een digitaal examendossier gebouwd, waardoor we van een analog (papieren) archief 'verhuizen' naar een volledig digitaal archief." De eerstejaars boffen maar.

"EEN FUSIE IS MEER
DAN HET SAMENVOEGEN
VAN SCHOLEN"

Multidisciplinair PUZZELEN

In 2022 fuseerden Friesland College en Friese Poort tot het korte en krachtige Firda. De naam Firda komt van het Zweedse woord voor 'vieren'.

Bijzonder toepasselijk, volgens **Ashwin Brouwer, beleidsadviseur bij Firda en aanvoerder bij Npuls**. "Met de fusie van Firda hebben we een programma opgezet om zowel onderwijsontwikkeling, digitalisering, educatieve technologie en digitale vaardigheden samen te brengen. Tegelijkertijd maken we de beweging naar meer wendbaar en responsief onderwijs waarbij we onderwijsontwikkeling, ondersteunende systemen en onderwijslogistiek samen oppakken. Dat maakt de ervaring tot een parel, omdat onderwijs, ICT, onderwijslogistiek, professionalisering en systemen samenkomen."

Zoals dat gaat bij fusies moeten de nieuwe partijen vaak aan elkaar wennen. "Een samenwerking tussen verschillende diensten en expertises moet altijd even op gang komen", geeft Ashwin toe. "Maar later zorgt dit multidisciplinaire samenwerken voor een versnelling in het proces, omdat meerdere puzzelstukjes tegelijkertijd kunnen worden opgepakt. Bij Firda vierden we de verbinding!" Daar is geen woord Zweeds bij.

Notities

INNOVATIE IS GEEN DOEL
OP ZICH MAAR SLECHTS EEN
MIDDEL OM TE KOMEN TOT
EEN DOEL: KWALITATIEF
BETER (MIDDELBAAR)
BEROEPSONDERWIJS

Uit: Innovatiesucces in het mbo, John Schobben

"We ONDERSTEUNEN steeds Meer
ONDERWIJSProcessen DIGITAAL"

Triple A, succesvol voorloper van de MORA

In 2007 besloten enkele mbo-instellingen samen te werken aan een digitaal pakket voor de administratie van deelnemers, aangezien deze administratie verschillende processen en systemen raakt. Dit leidde tot de oprichting van 'Triple A', oorspronkelijk een samenwerking tussen Aventus, Albeda en Amarantis, later aangevuld met tien andere instellingen. Vanaf 2010 ging deze combinatie verder onder de vlag van saMBO-ICT. De samenwerkende partners ontwikkelden een visie, architectuur en functionele ontwerpen die gebundeld werden in de Triple A encyclopedie.

Joël de Bruijn, destijds werkzaam bij Onderwijsgroep Tilburg, schreef in 2012 met Kennisnet het boekje Hoe? Zo! Triple A, waarin hij de architectuur en het nut ervan uitlegde. Joël: "Het was het pre-MORA tijdperk, toen veel collega's bij het woord architect alleen dachten aan ontwerpers van huizen en gebouwen." Triple A ontwikkelde zich door tot de MORA, en dankzij deze architecturen ondersteunen systemen nu steeds meer onderwijsprocessen digitaal.

Triple A ontwikkelde een schuifjesmodel waarmee instellingen flexibel konden zijn in vier scenario's. Hoewel de scenario's voor flexibele leerroutes destijds minder werden toegepast, worden deze relevanter. Met de verdere digitalisering en initiatieven zoals MOSA en Npuls, is het Triple A gedachtegoed nu realistischer. "De omstandigheden nu zijn optimaal voor de doorontwikkeling, dankzij de samenwerking tussen scholen en sectoren en de inzet op flexibilisering, modularisering en standaardisering in het onderwijs."

"VAN SCHIPPEREN TUSSEN
42 EILANDJES NAAR EEN
GEDEELDE VISIE"

Eerst visie, dan innovatie

In augustus 2019 fuseerden ROC Leeuwenborgh en het Arcus College tot VISTA college. Na de fusie was innovatie het buzzwoord. De 42 opleidings-teams gingen enthousiast aan de slag, wat ertoe leidde dat de dienstverlening de ICT-ondersteuningsvragen moeilijk kon bijbenen. VISTA was een organisatie in beweging, maar zonder eenduidige visie.

Mark Trimpe, projectleider onderwijsvisie: "Onze dienstverlening was niet ingericht op zo veel maatwerk. We schipperden tussen 42 eilandjes. Vanuit die constatering zijn we aan de slag gegaan met een onderwijsvisie. Daarin formuleerden we onze ambities, onze gezamenlijke identiteit en legden we de basis voor flexibel onderwijs." Al snel liepen Mark en collega's aan tegen de kaders. Of beter gezegd: het ontbreken ervan. Maar met de onderwijsvisie als gemeenschappelijke deler en stip aan de horizon werd het vaststellen van de onderwijsdidactische kaders én ICT-kaders wel eenvoudiger.

Mark: "Teams innoveren nu bewuster en werken aan hedendaags onderwijs vanuit een gedeelde visie. Daardoor ontwikkelen we producten en diensten niet voor één team, maar voor heel VISTA." De implementatie van de onderwijsvisie is nog in volle gang. De impact tot nu toe? Een cultuur waarbij iedereen zich 'VISTA' voelt en een organisatiebrede uitrol van applicaties die voor iedereen van waarde zijn.

"ONZE GOUDEN TIP?
TREK SAMEN OP!"

Samenwerking aanbesteding SIS

Als ze goed presteren, krijgen solisten alle credits. In het mbo zien we juist de kracht van het collectief en trekken we samen op. Samenwerken waar het kan, zowel in- als extern, daar heeft Curio een prachtig voorbeeld van.

Annelies Tielen, manager Functioneel Beheer bij Curio, begeleidde in 2022 de aanbesteding van een nieuw studenteninformatiesysteem (SIS). Dit zijn vaak complexe procedures, vandaar de keuze om collega-mbo-scholen erbij te betrekken. Bovendien hebben mensen in de organisatie zo hun eigen wensen en verwachtingen van een SIS. Annelies: "In meerdere sessies hebben we diverse belanghebbenden laten meewerken aan een Programma van Eisen (PvE) en uitgelegd hoe een aanbesteding werkt. Niet elke wens kan gehonoreerd worden. Dit leverde een realistisch PvE met draagvlak op."

In samenwerking met de afdeling Inkoop werd een inkoopstrategie vastgesteld. Ook de ondernemingsraad werd meegenomen in het proces. Alles bij elkaar leverde het een slim contract op. Wat er slim aan is? "We beschikken nu over een langdurig contract dat ons past als een jas. En we hebben de mogelijkheid om het contract te beëindigen bij ontevredenheid." Pienter en flexibel, beter kun je niet wensen.

"IK HEB NIET GEFAALD,
IK HEB GEWOON 10.000
MANIEREN GEVONDEN
DIE NIET WERKEN"

vallen en opstaan

"Ik spreek liever nooit over 'missers', bij ons zijn dit altijd waardevolle leermomenten", reageerde een van de scholen op ons verzoek om parels en epic fails met ons te delen.

Van dit soort reacties word ik blij. Omdat die lerende houding bij verandering zo belangrijk is. Succesvol innoveren en transformeren; ze bestaan door vallen en opstaan, wéér vallen en opnieuw opstaan. Het is een proces waarin je van tevoren niet precies weet waar je uitkomt. Dat maakt voor mij digitale transformatie ook zo boeiend.

Vallen en opstaan. Jonge kinderen zijn daar meesters in. Van kruipen naar lopen, van kliederen naar eten met bestek. De trial and error-aanpak stopt een beetje als we naar school gaan. Het gros van ons groeide op in een klaslokaal met een rode pen; een streep was fout, een krul was goed. Nul fout? Dan kwam er een smiley of zelfs een sticker bij. We zijn al jong gewend om een fout negatief te benaderen.

Gelukkig zie ik steeds meer voorbeelden in mijn werk en op scholen waarbij fouten maken mag of zelfs wordt

"EEN MISLUKKING KAN EEN STIMULANS ZIJN OM DOOR TE GAAN EN ZAKEN ANDERS AAN TE PAKKEN"

gestimuleerd. Een mislukking kan ook een stimulans zijn om door te gaan en zaken anders aan te pakken. Soms leidt dat tot onverwachte uitkomsten: een project kan volgens het oorspronkelijke plan mislukt zijn, maar toch leiden tot vernieuwingen.

Digitale transformatie in het mbo vraagt om nieuwe wegen inslaan, dingen uitproberen en onderuit durven gaan. Ik ben ongelooflijk trots op de 'faal' verhalen in dit boekje. Het getuigt van lef dat jullie deze met ons en met elkaar willen delen. Het zegt alles over het mbo en hoe wij in deze sector samenwerken. Met jullie succesverhalen én dapperste blunders helpen we elkaar vooruit bij de enorme uitdagingen waar we in het mbo voor staan.

Ik wens jullie veel waardevolle leermomenten toe!

Martijn Timmer, chief digital officer MBO Digitaal

"EEN DIKKE ONVOLDOENDE
VOOR DE RAPPORTEN"

Overstap naar ander SIS

Als een van de eerste mbo-scholen stapte Christelijke Onderwijs Groep COG over van studentinformatiesysteem Eduarte naar OSIRIS. Bert Pik weet het nog precies, want hij was net gestart op de school. Hij herinnert zich ook hoe het misliep.

Bert, manager IT: "We hadden veel problemen met het maken van rapporten (denk aan BPVO's, OOK's) via BI Publisher, de standaard in OSIRIS. Het datamodel veranderde regelmatig en veel rapporten vielen uit. Bij mijn vorige werkgever werkte ik succesvol samen met een customer contact management partij. Samen hebben we een werkend alternatief voor BI Publisher opgezet."

Eind goed, al goed? Ja en nee, zegt Bert. "De rapporten waren zoals we wilden. Maar we bleven de enige mbo die gebruikmaakte van de oplossing OSIRIS." Na twee jaar besloot COG om haar 'noodverband' los te laten. Bert: "De samenwerkende mbo-instellingen hadden, samen met de leverancier, inmiddels alle issues verholpen en konden gemakkelijk samen optrekken waar wij op onszelf aangewezen waren. Lesje geleerd: alleen ga je misschien sneller, samen kom je toch écht verder!"

"HELP, ER ZIJN GEEN
KLASSEN MEER!"

Nieuw rooster- en planningssysteem

Hij is mooi, die visie van Aventus: 'De wereld verandert steeds sneller en zo ook onze samenleving. Onderwijs helpt ieder individu om met die veranderingen mee te bewegen.' Maar dat niet elke verandering een verbetering is, weet Aventus inmiddels ook. De lancering van een nieuw rooster- en planningssysteem liep helemaal in de soep.

Roy Dusink, hoofd informatiemanagement & automatisering: "Om de onderwijslogistiek te verbeteren, kozen we een nieuw rooster- en planningssysteem. Met de implementatie ervan schaften we de traditionele klassen af. We gingen werken met basisgroepen in ons SIS, en in het roostersysteem werden deze gesplitst in studentgroepen. Het roostersysteem stelde dus de studentgroepen samen. Maar deze samenstelling was niet goed inzichtelijk voor de onderwijs- en studentenadministratie. Een docent wist bij aanvang van de les niet wie welke studenten hij of zij kon verwachten. Voorheen was alles op klasniveau georganiseerd en dat viel in één keer weg."

De verandering was te groot en te abrupt voor het onderwijs, maar ook voor de studentenadministratie. Daarom geeft Roy het volgende advies: "Zet je enthousiasme om in realisme en zorg voor maximale ondersteuning vanuit je leveranciers. Maak het vooral niet te complex..."

SUPPORT VAN HET BESTUUR IS EEN VAN DE BELANGRIJKE FACTOREN BIJ INNOVATIE

... en zeker bij de implementatie of borging
van nieuwe materialen en inzichten.

Uit: Innovatiesucces in het mbo, John Schobben

"ZONDER APPLICATIE
BLIJFT ANNIE LEVENLOOS
LIGGEN..."

Leverancier applicatie failliet

Bij Aventus werken studenten al een tijdje met de augmented reality-bril 'HoloLens'. Ook de afdeling verpleegkunde zag de bril wel zitten en vond de perfecte applicatie. Maar in plaats van een levendig reanimatieprogramma kreeg Aventus een dode mus.

"Yes we hebben hem gevonden!", dacht **Cidem Bolat, blinded coach** toen ze de applicatie op het spoor kwam. Cidem: "De leverancier beloofde niet zomaar een simpele app, maar een innovatieve tool die de manier waarop we levensreddende vaardigheden aanleren revolutionair gaat veranderen. Vol enthousiasme zijn we aan de slag gegaan en hebben we alles geregeld: de pop Annie, de deelnemers en het trainingsprogramma. Tot we slecht nieuws kregen. Het bedrijf waar we de applicatie hadden gekocht, werd failliet verklaard."

Tot frustratie van Cidem en collega's zit er weinig beweging in de zaak. Cidem: "We ervaren nu hoe kwetsbaar we zijn als we helemaal afhankelijk zijn van externe leveranciers. We zijn nog steeds op zoek naar een nieuwe leverancier. Tot die tijd blijft Annie levenloos liggen."

"MET EEN DRUK OP DE KNOP
VERANDERDE HET SCHERM IN
EEN NOT-SO-SMARTBOARD!"

Not-so-smartboards

ROC van Amsterdam-Flevoland investeerde in fonkelnieuwe smartboards. Cool, veelzijdig, blinkend én hufferproof. Althans, dat belofde de leverancier van de schermen.

Sofie Heemskerk, kwartiermaker Center for Teaching & Learning, zag het misgaan. "Tijdens de introductietraining verkondigde de leverancier dat de smartboards echt wel tegen een stootje kunnen. Maar helaas, de smartwatch van een nietsvermoedende gebruiker maakte meteen een einde aan die illusie. Met een simpele veegbeweging vormde zich een majestueuze kras van 50 cm. Een herinnering die net zo blijvend is als de belofte van krasvrijheid."

En dan was er nog het mysterieuze knopje. Minuten voor de start van een grote smartboard-training voor docenten, vroeg de ene trainer aan de andere: "Waar is dit knopje voor?" Met een druk op die knop veranderde het scherm in een not-so-smartboard, want, poef, weg was de driver.

"Het moment van realisatie kwam pas tijdens de training, wat zorgde voor rode gezichten en een onvergetelijke les in nederigheid", verzucht Sofie. "Hier hebben we nog lang over nagepraat..."

OOK VAN MISLUKKINGEN IN INNOVATIES IS VEEL TE LEREN

In het onderwijs worden de mislukkingen vaak weggemoffeld. Dat is merkwaardig, want een van de krachtigste didactische werkvormen is trial and error: fouten maken mag, ervan leren moet.

Uit: Innovatiesucces in het mbo, John Schobben

"We zijn van onze wolk
af en bouwen nu aan
iets moois en concreets"

MBOcloud

In juli 2012 startte saMBO-ICT het programma MBOcloud (oorspronkelijke werktitel LiMBO, Leermiddelen in het mbo) met als doel scholen te helpen profiteren van cloud-technologieën. Het programma richtte zich op het ontwikkelen van een marktplaats waar leveranciers en onderwijsinstellingen elkaars diensten en leermiddelen konden delen. Dat zou zeker kostenbesparing en ondersteuning van de 'bring your own device'-trend teweegbrengen.

Maar in januari 2016 veranderde het project van koers, omdat er onvoldoende behoefte bleek aan een centrale 'MBOcloud-hub'. De nadruk verschoof naar het stimuleren van marktwerking en het verbeteren van processen rond onderwijsbenodigdheden. "Het project mislukte deels omdat het ontbrak aan urgentie, nut en noodzaak", blikt **Joël de Bruijn van MBO Digitaal** terug. "Hoewel er sindsdien in onze maatschappij overal marktplaatsen ontstonden, zoals Bol.com en Uber in andere sectoren, miste MBOcloud een focus op publieke waarden en het belang van eigen regie over de informatievoorziening."

Tegenwoordig zijn veel elementen van het MBOcloud-gedachtegoed terug te vinden in de MOSA en HOSA, de sectorarchitecturen voor respectievelijk het mbo, hbo en wo. Joël: "Deze initiatieven maken meer kans, omdat ze een sectoroverstijgende aanpak hanteren, concrete sectorale voorzieningen bieden, en de regie over technologie baseren op publieke waarden, waardoor onderwijsinstellingen zelf de controle behouden."

"AL SNEL BEGONNEN
STUDENTEN EN DOCENTEN
AF TE HAKEN..."

Slimme studentenportfolio's

Op een creatieve opleiding is het kunnen werken aan en met een digitaal portfolio een superoplossing. Tenminste, dat dacht Erno Mijland. Zijn aanpak was zo gek nog niet: eerst iets bouwen in een bestaand systeem en daarna eventueel investeren in een softwarepakket op maat. Zo ver kwam het helaas niet.

Erno Mijland, onderwijsadviseur ICT: "We werken op SintLucas al met OneNote, Teams, Forms en OneDrive. Laten we daarmee starten, dan ontdekken we onderweg wel wat we écht nodig hebben, dachten we. We begonnen het proces volgens het boekje met het opstellen van onze eisen en wensen. Zoals: de student moet zelf feedback ophalen en de docent moet kunnen zien dat er in het portfolio gewerkt is. Ik bedacht een soepele workflow en de betrokken teams gaven hun ja-woord."

Maar al snel kwamen de onvoorziene praktische en technische problemen. Portfolio's bleken niet bewerkbaar, niet verhuisbaar of simpelweg foetsie, waardoor studenten en docenten afhaakten. Zonde van de energie? Niet helemaal, aldus Erno: "We weten nu tenminste waar we behoefte aan hebben. Wordt zeker vervolgd."

notities

IN DE HUIDIGE INNOVATIES ZIEN
WE DAT DE DOCENT STEEDS
VAKER ZELF DE HANDEN UIT
DE MOUWEN STEEKT

en als onderzoekend ontwerper
van zijn onderwijs de vraag stelt,
aanpakt en oplost en de oplossing
toepast in zijn onderwijs.

Uit: Innovatiesucces in het mbo, John Schobben

"oeps... HET STUDENTVOLGSYSTEEM SAMEN MET DE METHODE WEGGEGOOID"

Methode de deur uit

Het Summa College heeft zeker lef. Want om kritische vraagtekens te zetten bij een onderwijsmethode is één. Maar om er rigoureus mee te stoppen? Dat is episch. Of, zoals Giel Kessels zegt: 'een epic fail'.

"We wilden als opleiding niet langer vastzitten aan een methode. Want dat was, in de optiek van toen, geen goed uitgangspunt voor onderwijs van hoge kwaliteit", legt **Giel Kessels, onderwijsarchitect** uit. "Enthousiast, onbevangen en een beetje naïef besloten we om voortaan zelf opdrachten te schrijven. Dat leverde echt veel goede opdrachten en een mooie ervaring op." Maar toen het schooljaar startte, begon ook de chaos. Giel: "We hadden totaal geen overzicht over wie welke opdrachten ontwikkelde, welke studenten welke opdrachten maakten en hoe de voortgang van onze studenten was. Als docenten daar geen zicht op hebben, is het onmogelijk om studenten te ondersteunen. Of om vragen van ouders of leermeesters van bedrijven te beantwoorden, om maar wat te noemen. We misten een studentvolgsysteem. Want dat hadden we tegelijkertijd met de methode weggegooid. Helaas."

"Hoe je HELEMAAL VASTLOOPT
TIJDENS DE ONTDEKKINGSGREIS
NAAR FLEXIBEL ONDERWIJS..."

EXPEDITIE FLEXIBILISERING

Elke expeditie heeft een einddoel. Maar de weg ernaartoe moet je samen ontdekken. En dan kan het gebeuren dat je het spoor bijster raakt, weet Jaco Opschoor.

Jaco Opschoor, directeur Informatie & Innovatie /CIO mboRijnland:

"Expeditie Flexibilisering, oftewel Flexpeditie, is onze ontdekkingsreis naar flexibel onderwijs. Op basis van onze onderwijslogistieke principes zijn we begonnen met het uitstippelen van de route. We kozen ervoor om al het onderwijs modulair te ontwerpen. In verschillende pilots onderzochten studenten, docenten, planners en teamleiders hoe we dit modulaire onderwijs kunnen organiseren." Ondanks een duidelijke koers en een tomeloze inzet, liepen de expeditieleden in de pilots tegen de grenzen aan van mensen, processen en de systemen.

Blijf je de uitgestippelde koers volgen om koste wat het kost het doel te halen? Of besluit je terug te keren naar het basiskamp? "Wij hebben voor het laatste gekozen", vat Jaco samen. Toch schuilt er een parel in deze faalervaring, want erkennen dat de gekozen route niet de juiste is, en waar nodig afspraken, systemen en werkwijzen terugdraaien, vergt lef. Het leidt ongetwijfeld tot nieuwe wegen naar flexibel onderwijs voor de studenten van mboRijnland.

"ELKE LETTER TELT IN
EEN AANBESTEDING..."

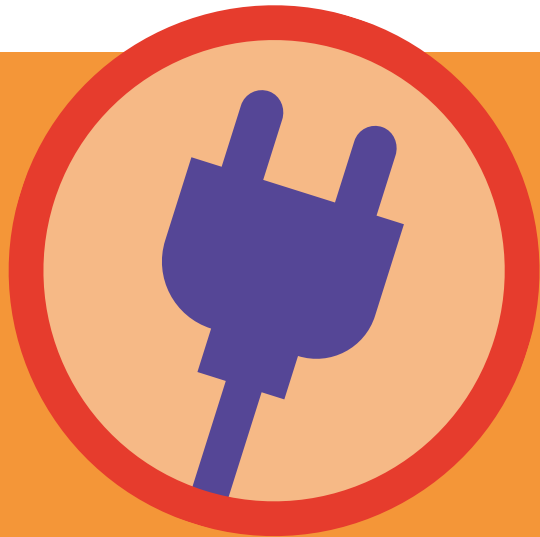

Aanbesteding leermanagementsysteem

Aan flinke investeringen gaan flinke aanbestedingen vooraf. Je wilt als mbo-instelling immers de beste partij aan boord halen tegen de gunstigste prijs. Maar wat nu als de aanbieder beter heeft opgelet dan de vrager? Dan levert dat vertraging op én het risico op een rechtszaak.

"Bij de aanbesteding van ons nieuwe leermanagementsysteem (LMS) maakten we een kleine, maar cruciale fout in de communicatie", zegt **Pieter Veldkamp, inkoper**. "Ons doel was simpel: het beste LMS selecteren waarmee gebruikers prettig en intuïtief kunnen werken. Om dit door docenten, beheerders en vooral studenten te laten testen, vroegen we inschrijvers om minimaal 20 testaccounts met studentenrol beschikbaar te stellen." 'Testaccounts', dus niet 'testers', zoals per ongeluk in de Nota van Inlichtingen stond.

Omdat er op de testdag maar negen studenten aanwezig waren, maakte een van de aanbieders bezwaar. Gevolg? Medewerkers en studenten moesten opnieuw deelnemen. "Uiteindelijk liepen we vier weken vertraging op. Dat was een spannende tijd: we zagen onszelf al bij de rechtbank zitten..." Gelukkig voor de school kwam het niet zover. Wie de aanbesteding uiteindelijk won? Ironisch genoeg de aanbieder met de scherpste ogen.

"HANDMATIG Gegevens
UITWISSELEN WERKT
TOCH OOK?"

Werkgroep Stekkers

Al heel wat jaren werken we aan het slimmer en efficiënter maken van processen. Het uitwisselen van 'standaardberichten', zoals lijsten met ingeschreven studenten, is daar een voorbeeld van. De werkgroep Stekkers van ROC-i-partners, een voorloper van saMBO-ICT/MBO Digitaal, deed rond 2007 een dappere poging met de definiëring van standaardberichten en vond, eh, geen aansluiting.

In 2011 draaide de werkgroep, inmiddels onderdeel van saMBO-ICT, een pilot bij ROC West Brabant (nu Curio) en Zadkine. "Helaas heeft dit nog niet geleid tot brede implementaties binnen de ROC's", lezen we in een artikel uit die tijd. Dat het niet lekker van de grond kwam, had verschillende oorzaken vertelt **Joël de Bruijn van MBO Digitaal**. "Het aantal applicaties was beperkt en het probleem leek relatief klein, want 'handmatig gegevens uitwisselen werkte toch ook'? Scholen hadden alles in eigen beheer en zagen er geen heil in. En zoals het in die tijd vaker ging: het was vooral een ICT-feestje."

De standaardberichten die in 2013 nog strandden, doen nu volop mee in de projecten Studentmobiliteit, OKE, OOAPI en in Npuls. Waarom maken we nu meer kans? Joël: "De brede aanpak, diepgang en menskracht zijn honderd keer zo groot als toen. Het gevoel van urgentie is er nu ook op bestuurlijk niveau. Werkgroep Stekkers was z'n tijd ver vooruit, het onderwijs was toen nog niet zo ver."

"De collega had de
Beste Bedoelingen,
Dat wel..."

Boekenlijsten en licenties

MBOwebshop.nl is dé portal waar mbo-studenten al hun leermiddelen kunnen bestellen. Iedere deelnemende mbo-school zet zelf in de beveiligde webshop de gepersonaliseerde leerpakketten klaar voor zijn studenten. Wat kan er misgaan?

"Nou, best veel. Daar kwamen we vorig schooljaar helaas achter", zucht **Wim Siemann, adviseur**. "Met de MBOwebshop is op zichzelf niets mis. Wij maken als Albeda gebruik van deze dienst voor boekenlijsten en licenties. Het platform is heel flexibel, wat prettig is als je regels wilt toevoegen of wijzigen. Met de beste bedoelingen ging een nieuwe en - achteraf gezien - onvoldoende ingewerkte collega bij een van de opleidingen ermee aan de slag..."

Lang verhaal kort: er verschenen aangepaste lijsten online, zonder dat de lijstenmakers ervan wisten. Wim: "Licenties en methodes werden foutief afgeleverd. Ongeveer een maand na aanvang van de opleiding kwamen de eerste signalen van studenten en ouders. De operatie om alles terug te draaien duurde bijna een vol schooljaar en was een flinke kostenpost." Wim adviseert daarom om de overdracht van werkzaamheden en rollen en rechten van gebruikers beter te regelen. Bij de teams is eigenaarschap opgetreden en Albeda centraal heeft een controlerende taak. Kortom: komend schooljaar beter!

Meer handige tips? Check de handreiking leermiddelenbeleid →

"ALS IK MENSEN HAD
GEVRAAGD WAT ZE WILDEN,
HADDEN ZE ME GEZEGD,
'EEN SNELLER PAARD'"

Aldus Henry Ford. De autofabrikant doelde hiermee op het feit dat het voor mensen lastig is om impliciete wensen expliciet te maken. Vraag dus niet: wat zijn jouw behoeftes? Maar: waar lig je wakker van?

Henry Ford

ColoFon

CONCEPT & COÖRDINATIE: MBO Digitaal en Zuiver C **ONTWERP:** Heleen Verhoeven, Zuiver C
TEKST EN EINDREDACTIE: Paulien de Jong, Martijn van der Ven **WEBSITE:** www.mbodigitaal.nl